

Checklist open vragen en casussen

Bron: Harry Molkenboer, Toetsen volgens de toetscyclus (deel 1), 2015

1 Kwaliteitscriteria en constructievoorschriften/criteria

Re	Relevantie
Ob	Objectiviteit
Sp	Specificiteit
Ef	Efficiëntie
Mo	Moeilijkheid
Ov	Onderscheidend vermogen

Relevantie

- De vraag heeft een directe relatie met het bijpassende leerdoel.
- De vraag past in de context van de beroepspraktijk.
- Voor een eventuele casus geldt hetzelfde.

Als een vraag wordt ontwikkeld op basis van een toetsmatrix wordt voldaan aan de eis van relevantie.

Objectiviteit

De vraag en de eventuele casus en alternatieven zijn zodanig geformuleerd dat elke deskundige tot het hetzelfde goede (model)antwoord komt.

Bij een open vraag geldt ook nog dat:

- Met twee beoordelaars wordt gewerkt die onafhankelijk van elkaar beoordelen.
- Het antwoordmodel en het beoordelingsvoorschrift zo min mogelijk ruimte open laten voor interpretaties door beoordelaars.
- De beoordelaars zoveel mogelijk tot dezelfde puntentoekening komen.

Specificiteit

- Alleen een student die de leerdoelen beheerst, kan de vraag goed beantwoorden.
- De casus en/of vraag bevatten geen aanwijzingen die kunnen leiden tot het goede antwoord.

Efficiëntie

- Een vraag en/of casus bevat geen overbodige informatie.
- Een vraag en/of casus is niet moeilijker dan nodig is.
- Bij het kiezen van de vraagvorm wordt die vraagvorm gekozen die het beste past bij het leerdoel en het niveau.

Moeilijkheid

- De moeilijkheid van een vraag moet passen bij het leerdoel, de fase binnen de opleiding en het (hbo-) niveau.
- De moeilijkheid dient zodanig te zijn dat goede studenten een vraag goed maken en slechte studenten een vraag slecht maken.

Het vinden van de juiste moeilijkheid is lastig. Het meest praktische is om na ontwikkeling de items expliciet op moeilijkheid te bespreken met collega's. Hierbij moet in gedachten worden gehouden dat de vraag door een net-voldoende-student, net goed moet kunnen worden gemaakt.

Constructievoorschriften voor open vragen

Geordend op basis van de opbouw van een open vraag inclusief antwoordmodel en beoordelingsvoorschrift

De vraag als geheel (studentgedeelte én beoordelaarsgedeelte)

O-1	sluit aan bij de inhoud en het gedrag van het leerdoel en het gedragsniveau uit de toetsmatrijs.	Re*
O-2	is zoveel mogelijk authentiek.	Re
O-3	is als vraagvorm (kort-, lang-antwoord of essay) het meest geschikt.	Ef
O-4	is inhoudelijk, qua formulering en taalkundig correct.	Ob/Re
O-5	is niet afhankelijk van een andere vraag.	Sp
O-6	bevat geen inhoud die antwoord geeft op een andere vraag. Let hierbij ook op informatie in situatieschetsen.	Ov/Sp
O-7	is qua lay-out zowel voor de student als de beoordelaar zodanig opgezet dat de student en de beoordelaar direct overzien hoe een en ander is opgebouwd, wat hun taak inhoudt en hoe ze die moeten uitvoeren.	

Studentgedeelte

De vraag of kleine opdracht inclusief eventuele situatieschets

O-8	is begrijpelijk, concreet en eenduidig. Bij een vraag is de vraag als een vraag met een vraagteken geformuleerd.	Ob
O-9	bevat niet een te omvangrijk probleem, moet in zijn geheel te maken zijn binnen de beschikbare tijd.	Ob
O-10	is kort, bondig en niet te ingewikkeld geformuleerd.	Ef/Mo/Sp
O-11	bevat geen vage aanduidingen zoals <i>enkele</i> , <i>een aantal</i> , <i>beschrijf in het kort</i> .	Ee
O-12	bevat geen overbodige informatie.	Ef/Mo/Re/Sp
O-13	vraagt niet naar de mening van de student.	Ob
O-14	bevat geen bias.	Ov/Sp
O-15	maakt zinvol en op een goede wijze gebruik van media (afbeeldingen, audio en/of video).	Re
O-16	bevat zo min mogelijk negatieve formuleringen zoals <i>niet</i> , <i>nooit</i> of <i>geen</i> .	Ob
O-17	bevat geen dubbele ontkenning.	Ob

De antwoordinstructie

O-18	is aanwezig, indien zinvol, en bevat dan informatie over het aantal woorden en de vorm.	Ob
O-19	is begrijpelijk, concreet, eenduidig en volledig.	Ob

De globale beoordelingscriteria met puntenverdeling

O-20	zijn aanwezig, indien zinvol. Een punttoekenning is altijd wel aanwezig.	
O-21	zijn logisch en begrijpelijk.	

De antwoordruimte

O-22	is aanwezig of wordt naar verwezen.	Ob
O-23	is qua omvang in overeenstemming met het aantal woorden dat wordt verwacht.	Ob

Beoordelaarsgedeelte

Het modelantwoord (bij kort- en lang-antwoordvragen)

O-24	is aanwezig.	Ob
O-25	is begrijpelijk, concreet en eenduidig geformuleerd.	Ob
O-26	is vastgesteld door de ontwikkelaar, betrokken deskundigen en eventuele anderen en wordt daarmee uniform gedragen qua inhoud, omvang en vorm.	Ob
O-27	is niet te algemeen of te globaal waardoor van een uniforme beoordeling weinig terecht komt.	Ob
O-28	laat geen ruimte over voor individuele interpretaties.	Ob

De alternatieve goede modelantwoorden

O-29	zijn aanwezig, indien zinvol.	Ob
O-30	voldoen ook aan de eisen die zijn genoemd bij het modelantwoord.	Ob

De niet goed te rekenen alternatieve antwoorden

O-31	zijn aanwezig, indien zinvol.	Ob
O-32	zijn qua inhoud en betekenis duidelijk en betrokken deskundigen en anderen zijn het allemaal eens dat die antwoorden niet goed gerekend kunnen worden.	Ob

De beoordelingsinstructie

O-33	is aanwezig.	Ob
O-34	is begrijpelijk, concreet, eenduidig en volledig.	Ob

De gedetailleerde beoordelingscriteria met puntenverdeling

O-35	zijn aanwezig.	Ob
O-36	zijn logisch en begrijpelijk voor elke beoordelaar en bieden een eenduidig en concreet handvat voor de beoordeling zodat een goede puntentoekenning per criterium mogelijk is.	Ob
O-37	zijn zodanig opgezet dat alle beoordelaars de beoordelingscriteria en de puntenverdeling op eenzelfde wijze toepassen.	Ob
O-38	bevatten ruimte voor het maken van opmerkingen.	Ob

Constructievoorschriften voor casussen

C-1	Casussen worden ontwikkeld op basis van leerdoelen en een toetsmatrijs.	Re*
C-2	Casussen worden ontwikkeld op basis van authentieke beroepssituaties of beroepsproducten.	Re
C-3	De casusbeschrijving is feitelijk, objectief, volledig, geplaatst in een context en gestructureerd.	Ef/Ob
C-4	De casus bevat geen overbodige informatie.	Ef/Mo/Re/Sp
C-5	De casus wordt beoordeeld door één of meer collega's en eventueel ook door deskundigen van buiten.	Re/Sp